

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

קורבנות ניצול למטרות מין ועבדות בקרב המסתננים ומבקשי המקלט בישראל

מוגש לוועדת המשנה למאבק בסחר בנשים

כתיבה: מריה רבינוביץ'

אישור: שרון סופר, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

כ"ו בתמוז תש"ע

8 ביוני 2010

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

מסמך זה נכתב לבקשת חברת הכנסת אורית זוארץ לקראת דיון בוועדת המשנה למאבק בסחר בנשים. במסמך רקע על מצבן של נשים מסתננות ומבקשות מקלט ממדינות אפריקה שנוצלו למטרות מין ועבדות בעת מסען במדבר בדרך לישראל או לאחר הגעתן לישראל, ומידע על הטיפול הניתן להן בארץ.

רקע

מאז שנת 2007 חל גידול ניכר במספר המסתננים ומבקשי המקלט המגיעים לישראל דרך הגבול עם מצרים. רובם שוהים בישראל זמן רב והם ואינם בני-הרחקה.¹

בראשית חודש יוני 2010 יש בישראל כ-25,500 מסתננים ומבקשי מקלט, כ-24,000 מהם ממדינות אפריקה.² הרוב המוחלט של מבקשי המקלט הגיעו לישראל דרך הגבול עם מצרים, ורובם המכריע הגיעו מאריתריאה (כ-13,300 איש), מסודן (דרום-סודן ודרפור) (כ-5,600 איש) ומחוף-השנהב.

טבלה 1: נתונים על מסתננים ומבקשי מקלט בישראל בשנים האחרונות:³

שנת הכניסה	עד 2006 כולל	2007	2008	2009	עד יוני 2010	סך הכול
מספר המסתננים ומבקשי המקלט	1,070	5,005	8,698	4,827	5,829	25,429

אנשים שמסתננים לישראל דרך הגבול עם מצרים מועברים על-ידי אנשי מחלקת הפליטים והמסתננים שברשות האוכלוסין וההגירה למתקן המשמורת "סהרונים" של שירות בתי-הסוהר. אנשי המחלקה מקיימים שימוע ראשוני למסתננים עוד לפני העברתם למתקן, ומי שמזוהה כאריתריאי או כסודני מוגדר זכאי להגנה קבוצתית.

המסתננים ומבקשי המקלט מוחזקים במתקן "סהרונים" תקופה מסוימת, שבמהלכה הם עוברים שימוע לקביעת מעמדם וכן רישום ובדיקות רפואיות.⁴ כיום שוהים ב"סהרונים" 1,795 גברים ו-180 נשים.⁵

כל מסתנן שנרשם כמבקש מקלט בישראל מקבל אשרה זמנית (אשרה ס2א5) לפרק זמן קצר (עד שלושה חודשים) המתירה את שהייתו בישראל. מסמך זה אינו אשרת עבודה, אולם "לפנים משורת הדין הרשויות בישראל מאפשרות (עדיין בהערמת קשיים לא מעטים) לבעלי אשרה זו להתפרנס בישראל ונמנעות מהטלת קנסות על מעבידיהן על רקע העסקה בלתי-חוקית".⁶ רובם הגדול של מבקשי המקלט

¹ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, הטיפול במסתננים ובמבקשי מקלט, כתב ד"ר גלעד נתן, מאי 2010.

² מר זאב לוב, מנהל תחום מחקר ונתונים סטטיסטיים ברשות האוכלוסין וההגירה שבמשרד הפנים (להלן: רשות האוכלוסין), דואר אלקטרוני, 16 במאי 2010, 2 ביוני 2010.

³ שם.

⁴ מרכז המחקר והמידע של הכנסת, הטיפול במסתננים ובמבקשי מקלט, כתב ד"ר גלעד נתן, מאי 2010.

⁵ הגב' עפרה קלינגר, ראש חטיבת הכליאה בשירות בתי-הסוהר, מתקן "סהרונים", שיחת טלפון, 7 ביוני 2010.

⁶ יהל אס קורלנדר, נשים בישראל 2010, דוח צללים שהוכן בעבור ועידת האו"ם "בייגינג+15". ניו-יורק, מרס 2010.

1. קורבנות ניצול למטרות מין בקרב המסתננים ומבקשי המקלט

על-פי נתוני משרד הפנים, כ-3,500 מכלל המסתננים ומבקשי המקלט הנמצאים בישראל הם נשים, וכ-3,000 מהן הן ממדינות אפריקה (כ-12% מכלל המסתננים ומבקשי המקלט, וכ-13% מהמסתננים ומבקשי המקלט ממדינות אפריקה).⁹ כ-1,200 מכלל המסתננים ומבקשי המקלט ממדינות אפריקה הם ילדים המלווים בהורה אחד או בשני הוריהם, וכ-200 מהם קטינים שאינם מלווים בהורה.¹⁰

הגורמים המטפלים במסתננים ובמבקשי המקלט בישראל סבורים כי רבות מהנשים ומהקטינות שאינן מלוות בהורה¹¹ בקבוצת אוכלוסייה זו היו קורבן לתקיפה מינית קשה במסען לישראל, בעיקר במצרים, על-ידי המבריחים והבדואים.¹² ליחידה הפועלת במעבר הגבול, לשירות בתי-הסוהר במתקן "סהרונים" ולגורמים המטפלים במבקשי המקלט ובמסתננים אחרים (מרכזי סיוע ועמותות) אין הערכות מספריות על היקף התופעה.¹³

לגורמים האמורים מוכרים עשרות מקרים של נשים שהעידו כי נאנסו במסען במדבר, וידועים גם כמה מקרים של ניצול למטרות מין בישראל. בחלק מהמקרים מסרו את העדות בעליהן של הנשים או אחרים מאנשי הקהילה. במקרים מסוימים, קשים במיוחד, אפשר לראות מה עבר על האשה לפי מצבה בעת המעבר בגבול: פציעות, סימני חבלה, דימומים, מצב נפשי קשה ועוד.

⁷ הרחבה בנושא זה ראו: מרכז המחקר והמידע של הכנסת, הטיפול במסתננים ובמבקשי מקלט, כתב ד"ר גלעד נתן, מאי 2010.

⁸ שם.

⁹ מר זאב לוב, מנהל תחום מחקר ונתונים סטטיסטיים ברשות האוכלוסין, דואר אלקטרוני, 2 ביוני 2010.

¹⁰ יהל אס קורלנדר, נשים בישראל 2010, דוח צללים שהוכן בעבור ועידת האו"ם "בייגינג+15". ניו-יורק, מרס 2010.

¹¹ לדוגמה, מבית-הספר לבני נוער פליטים מאפריקה שפועל בתל-אביב בשיתוף עם פרויקט "הילה" של משרד החינוך ונותן מענה חינוכי לבני נוער עד גיל 18 נמסר כי בשלוש השנים האחרונות למדו בבית-הספר כ-200 בנים וכ-20 בנות מבקשי מקלט מאפריקה (מספר הבנות בבית-הספר קטן עקב מספרן המצומצם בקבוצת המסתננים הקטינים שאינם מלווים בהורה). מרכזת תחום פליטים בבית-הספר, הגב' גוני לביא, סבורה כי רוב הבנות, אם לא כולן, עברו תקיפה מינית; הגב' גוני לביא, מרכזת תחום פליטים, עמותת "דרור, בתי חינוך", שיחת טלפון, 6 ביוני 2010.

¹² הגב' סיגל רוזן, מוקד סיוע לעובדים זרים, שיחת טלפון, 28 במאי 2010; הגב' שרון הראל, נציבות האו"ם לפליטים בישראל, שיחת טלפון, 29 במאי 2010; הגב' תמר שוורץ, מסיל"ה (מרכז סיוע ומידע לקהילה הזרה), שיחת טלפון, 27 במאי 2010.

¹³ מר רמי עובדיה, מנהל מחלקת פליטים ומסתננים ברשות האוכלוסין, שיחת טלפון, 17 במאי 2010; הגב' שרון הראל, שם; הגב' תמר שוורץ, שם; הגב' עפרה קלינגר, ראש חטיבת הכליאה בשירות בתי-הסוהר, מתקן "סהרונים", שיחת טלפון, 7 ביוני 2010.

על-פי העדויות, חלק מהנשים המסתננות עברו מקרה אונס יחיד, ואחרות הוחזקו זמן ממושך (עד כמה חודשים) במדבר בתנאי עבדות למטרות מין, ומדי יום אנסו אותן גברים רבים.¹⁴ לעתים שחרורן נעשה תמורת תשלום כופר, ועד לקבלת הכופר הן הוחזקו בתנאים קשים ובאלימות ונאנסו מדי יום.¹⁵

ב-21 בינואר 2010 הוגשו לבית-משפט השלום בירושלים כתבי אישום בגין סחיטה, החזקה בתנאי עבדות וסחר בבני-אדם נגד אזרח אריתריאה ונגד יוצא אתיופיה המתגוררים בישראל, אשר לפי כתב האישום היו חלק מכנופיה מצרית-אריתריאית שנהגה לקחת בני ערובה ממבקשי המקלט העוברים לישראל דרך הגבול עם מצרים ולסחוט את קרובי משפחתם תמורת שחרורם. על-פי כתב האישום הוחזקו מבקשי המקלט בכוח בידי הכנופיה, סבלו התעללות קשה ועינויים, הוחזקו בתנאים פיזיים קשים ואולצו ליצור קשר טלפוני עם קרובי משפחתם בישראל או בארץ מוצאם כדי לגייס כספי כופר כתנאי לשחרורם לישראל.¹⁶

הניצול למטרות מין נמשך גם לאחר מעבר הגבול, בזמן שהייה בישראל. לגורמים המטפלים במבקשי מקלט ובמסתננים מוכרים מקרים של החזקת נשים בכוח,¹⁷ ובהן קטינות,¹⁸ לשם ניצול מיני. נוסף על כך מוכרים מקרים של ניצול מיני ושל הטרדה מינית של נשים מסתננות ומבקשות מקלט בתוך הקהילה שלהן.

2. הטיפול שניתן בישראל לנשים מבקשות מקלט שהיו קורבן לניצול מיני

כאמור, המסתננים לישראל דרך הגבול עם מצרים מועברים על-ידי אנשי מחלקת הפליטים והמסתננים שברשות האוכלוסין וההגירה למתקן המשמורת "סהרונים". אם כבר בשלב זה יש מידע על נפגעות תקיפה מינית, הוא מועבר לאנשי צוות "סהרונים".

במתקן "סהרונים" יש יחידה נפרדת המיועדת לנשים ולילדים, ובה כ-200 מקומות. במסגרת הפעילות של שירות בת-הסוהר ניתן לנשים שהיו קורבן לניצול מיני סיוע רפואי ראשוני, ובמקרים מסוימים הן מופנות לקבל טיפול רפואי באחד מבתי-החולים הקרובים.¹⁹

¹⁴ מוקד סיוע לעובדים זרים וארגון "קו לעובד", מסמך עמדה – ניצול מבקשות מקלט על הגבול המצרי למטרות מין, התקבל בדואר אלקטרוני, 6 ביוני 2010.

¹⁵ הגבי' שרון הראל, נציבות האו"ם לפליטים בישראל, שיחת טלפון, 29 במאי 2010.

¹⁶ מוקד סיוע לעובדים זרים וארגון "קו לעובד", מסמך עמדה – ניצול מבקשות מקלט על הגבול המצרי למטרות מין, התקבל בדואר אלקטרוני, 29 במאי 2010.

¹⁷ הגבי' שרון הראל מנציבות הפליטים של האו"ם בישראל סיפרה על שתי נשים מבקשות מקלט שבמהלך חיפוש עבודה נלקחו ברכב ממרכז תל-אביב על-ידי שני גברים שהציעו להן עבודה והוחזקו בניגוד לרצונן במקום לא ידוע כדי לנצלן למתן שירותי מין.

¹⁸ בדוח של ארגון מסיל"ה לשנת 2009 מתואר המקרה של נערה בת 13 וחצי, שהגיעה מקניה ולאחר חציית הגבול לישראל נלקחה על-ידי אשה ישראלית למקום לא ידוע ובו אולצה לספק שירותי מין לגברים רבים.

¹⁹ במשרד הבריאות יש נוהל תשלום בעבור שירותים רפואיים לנפגעי עבירות מין או אלימות במשפחה (17 בדצמבר 1993, תיק מס' 37/3/3). על-פי נוהל זה אין לדרוש מנפגעי עבירת מין או אלימות במשפחה תשלום בעבור שירותים רפואיים שנוקדו להם עקב פגיעה זו. עוד לפי הנוהל, במקרים שבהם הנפגע ומשפחתו אינם מבוטחים, בית-החולים שולח את דרישת התשלום יחד עם הדוחות הרפואיים והסוציאליים על המקרה למשרד הבריאות.

כיום אין מדיניות של החזקת מבקשי מקלט במתקן, והם מוחזקים לפי מספר המגיעים החדשים – כאשר מגיעים אנשים חדשים ואין מקום פנוי מפנים את הוותיקים יותר. לפיכך קורה לעתים שאנשים משתחררים ממתקן "סהרונים" עוד בטרם עברו בדיקות רפואיות.²⁰

נוסף על כך, אין נוהל שמסדיר את החזקתן של נשים שהיו קורבן לפגיעה מינית בעת שהותן במדבר ושל נשים הרות במשמורת.²¹

אחת הבעיות העיקריות בגילוי מקרים של ניצול מיני ושל אונס בקרב נשים המבקשות מקלט היא שהן אינן מוכנות לספר על מה שקרה להן. שתיקת הנשים קשורה גם למאפיינים התרבותיים השמרניים של הקהילה שהן משתייכות אליה, אשר מקשים עליהן מאוד; אשה שנאנסה מנודה בקהילה, ועלולים אף להאשים אותה במה שקרה לה. עקב גילוי הדבר היא עלולה לאבד את בעלה, ומעמדה בקהילה נפגע בשל כך.²² נשים המבקשות מקלט רשאיות להתלונן למשטרה, אך הן פוחדות לעשות זאת מהסיבות שצוינו.

משרד המשפטים בשיתוף עם מכון "גוינט ישראל", פיתח לאחרונה תוכנית הכשרה מקצועית בנושא זיהוי קורבנות עבדות וסחר לעבודות כפייה. בין המטרות העיקריות של הכשרה זו מתן כלים לצוותים המטפלים במסתננים ובמבקשי מקלט לזיהוי מקרים של ניצול נשים למטרות מין, כדי לסייע בשיקום הקורבנות. עובדת סוציאלית אחת במתקן "סהרונים" עברה את ההכשרה, ובתקופה הקרובה יעברו אותה אנשים נוספים בצוות "סהרונים". כמו כן, בימים אלה פנה משרד הפנים אל ראש הצוות הבין-משרדי לטיפול בקורבנות סחר בבקשה שגם אנשי מחלקת הפליטים והמסתננים שברשות האוכלוסין וההגירה יוכלו לעבור את ההכשרה הזאת.²³

בין המסתננות ומבקשות המקלט שהיו קורבן לניצול מיני יש נשים ונערות שהרו עקב אונס ומבקשות לעבור הפלה. מאחר שבישראל יש תנאים על-פי חוק לביצוע הפלה, כל בירור של בקשה כזאת נמשך זמן, ובמקרים מסוימים הזמן הוא גורם קריטי. מלבד אישור לביצוע ההפלה קיימת סוגיית התשלום בגינה; במשרד הבריאות יש נוהל שלפיו המשרד יישא בעלות הפסקת ההיריון של קטינות עד גיל 17 חסרות מעמד השוהות בישראל ומבקשות לעבור הפלה – לאחר פנייה לוועדה להפסקת היריון באחד מבתי-החולים הציבוריים,²⁴ אולם נשים מעל גיל 17 צריכות לשאת בעלות ההפלה בעצמן.

אומנם על-פי הנחיות משרד הבריאות נשים מסתננות ומבקשות מקלט שרוצות לעבור הפלה רשאיות לבקש סיוע בתשלום במקרים שבהם ההיריון נגרם עקב תקיפה מינית (בלי זיקה לגיל האשה המבקשת), ולמשרד הבריאות מוכרות פניות בודדות של נשים אפריקניות קורבנות תקיפה מינית בנושא זה, אך לא

²⁰ הגבי שרון הראל, נציבות האו"ם לפליטים בישראל, שיחת טלפון, 29 במאי 2010.

²¹ שם; הגבי עפרה קלינגר, ראש חטיבת הכליאה בשירות בתי-הסוהר, מתקן "סהרונים", שיחת טלפון, 7 ביוני 2010.

²² הגבי תמר שוורץ, מסיל"ה, שיחת טלפון, 27 במאי 2010; הגבי שרון הראל, נציבות האו"ם לפליטים בישראל, שיחת טלפון, 29 במאי 2010.

²³ הגבי רחל גרשוני, המתאמת הבין-משרדית לטיפול בסחר בני-אדם במשרד המשפטים, שיחת טלפון, 2 ביוני 2010.

²⁴ משרד הבריאות, חוזר המנכ"ל בנושא הפסקת היריון לקטינות חסרות מעמד השהות בישראל, 2 באפריל 2009, תיק מס' 2/1/14.

לאחר השחרור מ"סהרונים" מבקשי המקלט מתחילים בתהליך של חיפוש עבודה ומקום מגורים. הם אינם זכאים לסיוע של שירותי הרווחה והבריאות משום שאין להם מעמד אזרחי.

עמותות וארגונים שונים מסייעים לנשים ולנערות מסתננות ומבקשות מקלט ממדינות אפריקה שהיו קורבן לניצול למטרות מין במסען במדבר או בעת שהותן בישראל. כך, למשל, במסגרת ארגון מסיל"ה (מרכז סיוע לקהילה הזרה) פועלת קבוצה לטיפול בפוסט-טראומה שמטפלת בין היתר בקטינות ובנשים שהיו קורבן להתעללות מינית.²⁷ לא תמיד ולא לכל הארגונים יש כלים מקצועיים ותקציביים לסיוע לנשים שהיו קורבן לניצול כאמור.

לדברי הגב' רחל גרשוני, המתאמת הבין-משרדית לטיפול בסחר בבני-אדם במשרד המשפטים, במקרים מסוימים, למשל כשמדובר באנשים שהוחזקו בתנאי שלילת חירות וניצול מיני קשה (לפי ההגדרה בסעיף 375א לחוק העונשין²⁸ – "לצורכי עבודה או מתן שירותים לרבות שירותי מין"), יש לשקול מתן מעמד של קורבן סחר ועבדות, המאפשר סיוע ושיקום במסגרת מקלט לקורבנות סחר הפועל במסגרת משרד הרווחה והשירותים החברתיים.²⁹

לפי רוח האמנות הבין-לאומיות בנושא הסחר בבני-אדם, מדינה שהגיע אליה קורבן סחר או עבדות אמורה לתמוך ולסייע בשיקומו. לפיכך, לדברי הגב' גרשוני, על המדינה לדאוג לאנשים שעברו טראומה מסוג זה, גם אם הפשע כלפיהם לא נעשה בגבולותיה.

כיום שוהות במקלט לקורבנות סחר שתי נשים אפריקניות שהסתננו לישראל.³⁰

סיכום

כיום שוהות בישראל אלפי נשים שברחו ממדינות באפריקה שהמצב הביטחוני וההומניטרי בהן קשה ומבקשות מקלט מדיני בישראל. על-פי הגורמים המטפלים באוכלוסיית המסתננים ומבקשי המקלט בישראל, רבות מהנשים האלה היו קורבן לאונס ולהתעללות מינית בעת מסען במדבר, ובחלק מהמקרים גם לאחר הגעתן לישראל.

²⁵ ד"ר מיכאל דור, ראש מינהל רפואה של משרד הבריאות, שיחת טלפון, 2 ביוני 2010.

²⁶ הגב' אביטל בנאי, פרויקט "הגר ומרים", ברית נשים אפריקה-ישראל של ארגון "ברית עולם" בשיתוף עם עמותת "טופז", שיחת טלפון, 3 ביוני 2010.

²⁷ ש' אשכנזי, א' בן-שלמה, מ' לוי, י' מאיר, נ' ממון, י' פלג, י' צובארי, מ' קלפוס ותי' שוורץ, דוח מסיל"ה 2009: תיאור מאפייני מהגרי העבודה ומבקשי המקלט והתערבויות מסיל"ה.

²⁸ חוק העונשין, התשל"ז-1977.

²⁹ הגב' רחל גרשוני, המתאמת הבין-משרדית לטיפול בסחר בבני-אדם במשרד המשפטים, שיחת טלפון, 2 ביוני 2010.

³⁰ הגב' רינת דוידוביץ', מנהלת מקלט "מעגן" לקורבנות סחר בבני-אדם, שיחת טלפון, 2 ביוני 2010.

רוב הנשים האלה נמצאות בישראל במעמד של מבקשי מקלט, ולפיכך שהייתן בשטח ישראל מותרת. עם זאת, המדינה אינה נותנת מענה לצרכים הייחודיים של נשים מקבוצת אוכלוסייה זו שחוו פגיעה פיזית ונפשית קשה. נשים רבות פגועות נפשית ופיזית מתמודדות יום-יום לא רק עם הקשיים הקשורים לגידול ילדים ולחיפוש מגורים ועבודה במדינה שבה הן חסרות זכויות, אלא גם עם הקשיים הקשורים לטראומות שנגרמו להן במסען לישראל או אף בישראל עצמה.

להלן כמה נושאים להמשך הדיון בנושא הטיפול בנשים מבקשות מקלט שהיו קורבן לפגיעה מינית:

- הסדרת נוהל לטיפול בנשים שכבר בגבול אפשר לקבוע שהיו קורבן להתעללות מינית, שיאפשר להפנותן מייד לקבלת טיפול רפואי, ובהמשך גם לטיפול נפשי;
- העסקת נשים שקיבלו את ההכשרה המקצועית הנדרשת בצוותים של משרד הפנים שעובדים בגבול ושותפים לתהליך הקליטה של מסתננים;
- בחינת התאמת המנגנונים הנהוגים לטיפול בנשים המוכרות כקורבנות סחר לטיפול גם בנשים מסתננות ומבקשות מקלט שהיו קורבן לניצול מיני קשה;
- בחלק מן המקרים, ובמיוחד כשמדובר בנשים שהוחזקו תקופות ארוכות בתנאי שלילת חירות למטרת ניצול מיני, בדיקת האפשרות להכיר בהיותן קורבנות עבדות ושעבוד ולתת להן את הזכויות שמעמד זה מקנה;
- בחינת ההרחבה של הנוהל להפסקת היריון לחסרות מעמד השהות בישראל והחלתו גם על נשים מעל גיל 17;
- פעילות משטרתית לגילוי מקומות מסתור שנשים מוחזקות בהם בכוח למטרות ניצול מיני.

מקורות

פרסומים

- אשכנזי ש', בן-שלמה א', לוי מ', מאיר י', ממן נ', פלג י', צובארי י', קלפוס מ' ושוורץ ת', דוח מסיל"ה 2009: תיאור מאפייני מהגרי העבודה ומבקשי המקלט והתערבויות מסיל"ה.
- קורלנדר, יהל אס, נשים בישראל 2010, דוח צללים שהוכן בעבור ועידת האו"ם "בייגינג +15". ניו-יורק, מרס 2010.
- מוקד סיוע לעובדים זרים וארגון "קו לעובד", מסמך עמדה – ניצול מבקשות מקלט על הגבול המצרי למטרות מין, התקבל בדואר אלקטרוני, 6 ביוני 2010.

מסמכי הכנסת

- מרכז המחקר והמידע של הכנסת, הטיפול במסתננים ובמבקשי מקלט, כתב ד"ר גלעד נתן, מאי 2010.

משרדי הממשלה

- משרד הבריאות, חוזר המנכ"ל בנושא הפסקת היריון לקטינות חסרות מעמד השהות בישראל, 2 באפריל 2009, תיק מס' 2/1/14.
- משרד הבריאות, חוזר המנכ"ל בנושא תשלום בעבור שירותים רפואיים לנפגעי עבירות מין או אלימות במשפחה, 17 בדצמבר 1993, תיק מס' 37/3/3.

חקיקה

- חוק העונשין, התשל"ז-1977.

מכתבים

- סלוב זאב, מנהל תחום מחקר ונתונים סטטיסטיים ברשות האוכלוסין וההגירה שבמשרד הפנים, דואר אלקטרוני, 16 במאי 2010, 2 ביוני 2010.

שיחות טלפון

- בנאי אביטל, פרויקט "הגר ומרים", ברית נשים אפריקה-ישראל של ארגון "ברית עולם" בשיתוף עם עמותת "טופז", 3 ביוני 2010.
- גרשוני רחל, המתאמת הבין-משרדית לטיפול בסחר בני-אדם במשרד המשפטים, 2 ביוני 2010.
- דווידוביץ' רינת, מנהלת מקלט "מעגן" לקורבנות סחר בבני-אדם, 2 ביוני 2010.
- דור מיכאל, ד"ר, ראש מינהל רפואה במשרד הבריאות, 2 ביוני 2010.
- הראל שרון, נציבות האו"ם לפליטים בישראל, 29 במאי 2010.
- לבאי גוני, מרכזת תחום פליטים, עמותת "דרור, בתי חינוך", שיחת טלפון, 6 ביוני 2010.
- עובדיה רמי, מנהל מחלקת פליטים ומסתננים ברשות האוכלוסין וההגירה שבמשרד הפנים, 17 במאי 2010.
- קלינגר עפרה, ראש חטיבת הכליאה בשירות בתי-הסוהר, מתקן "סהרונים", 7 ביוני 2010.
- רוזן סיגל, מוקד סיוע לעובדים זרים, 28 במאי 2010.
- שוורץ תמר, מסיל"ה (מרכז סיוע ומידע לקהילה הזרה), 27 במאי 2010.

